

A makói Kossuth párt elnöke nem kaphat utlevelet a newyorki Kossuth-ünnepélyre,

mert a szegedi ügyészség a királyság intézménye elleni izgatás címén vádat emelt ellene — Makó nem képviselteti magát a Kossuth-zarándoklatban — A makói polgármester fegyelmi ügyének újabb bonyodalmai

(A Délmagyarország munkatársától.) Makó város társadalmát állandó izgalomban tartja az a fegyelmi eljárás, amelyet Purgly Emil főispán rendelt el dr. Nikelszky Jenő polgármester ellen, amiért a hidépítésre engedélyezett 200 ezer pengőből 40 ezer pengőt más városi célra fordított.

Az izgalmat még fokozzák ennek a fegyelmi ügynek különös mellékhatásai is. Makó város tanácsa és képviselő testülete még régebben elhatározta, hogy a várost a newyorki Kossuth-zarándoklatban Nikelszky polgármesterrel képviselteti.

Néhány nappal ezelőtt az történt, hogy dr. Purgly Emil főispán tudomásul hozta a polgármesternek, hogy a fegyelmi eljárás gyorsabb befejezése érdekében nem tartja kívánatosnak amerikai kiutazását.

Dr. Nikelszkyt meglepetésszerűen érte a főispán óhaja. Elhatározta, hogy lemond az amerikai kiküldetésről és elhatározását bejelentette a város tanácsának is. A bejelentés után kedden rendkívüli közgyűlést hívtak össze ebben az ügyben. A közgyűlésről azok, akik a főispánnal nem akartak szembeszállni, elmaradtak és így történt azután, hogy a közgyűlés 15 szótöbbséggel tudomásul vette, hogy nem a polgármester utazik ki a szoborleple-

zésre. Elhatározta a közgyűlés, hogy Kónyves Kolonics Józsefet, a makói Kossuth-párt régi vezetőjét küldi ki.

Kolonics kiküldetése elé azonban most váratlan akadályok kerültek. Kitűnt, hogy Kolonics ellen a szegedi ügyészség a királyság intézménye elleni izgatás címén eljárást indított és így félt, hogy Kolonics nem kaphat utlevelet Amerikába. A bizonytalanság eloszlátása végett dr. Gorcsa Péter polgármesterhelyettes szerdán délelőtt beutazott Szegedre, hogy az ügyészség elnökénél érdeklődjön ebben az ügyben. Dr. Zobay Ferenc ügyészségi elnök határozott választ nem adott dr. Gorcsa Péternek, hanem megígérte, hogy írásban küldi meg az ügyészség választát.

A szegedi ügyészség válasza csütörtök délután érkezett meg Makóra. A válasz elutasító volt. A szegedi ügyészség az amerikai utlevél kiadatását minden indoklás nélkül megtagadta.

Az ügyészség elutasító válaszána híre csütörtökön még a kora délutáni órákban elterjedt a városban. A kínos esetet a legnagyobb izgalom hangján tárgyalják mindenhol és elhatározták, hogy a történetek után Makó város nem képviselteti magát az amerikai Kossuth-szobor leplezésén.

Érdekes tanuvallomások egy szegedi bűnpörben a kormánypárti sajtónak tett választási ígéretekről

Az Endrényi-féle könyvkereskedés bukásának állítólag politikai kulisszatitkokkal vannak

(A Délmagyarország munkatársától.) A törvényszék Gömör-tanácsa csütörtökön kezdte tárgyalni Endrényi Imre volt szegedi könyvkereskedő bűnügyét, aki ellen az ügyészség csalárd bukás büntette címén emelt vádat. A vád szerint Endrényi Imre fizetési kötelezettségeinek nem tett eleget, egyes hitelezői ezért jelentékeny anyagi kárt szenvedtek. Nem vezetett szabályszerű üzleti és pénztári könyveket és áruinak nagyrészt elvonta hitelezői elől. A csalárd bukás folytán a hitelezők összes kára 387 millióra rug, amellyel szemben aktív vagyon csak a legnagyobb jóindulattal mutatható ki.

Endrényi Imre régi ismert szegedi család sarja. A háború alatt főhadnagyi rangot ért el, a forradalmak után három szegedi lapnak, a Friss Híreknek, a Szegedi Naplónak és a Szegedi Híradónak lett a kiadója és főszerkesztője. Lapjai azonban rendre megszűntek, amire Endrényi apjának Klauzál-téri régi és jömenő könyvkereskedését vette át. Üzletével azonban nem volt szerencséje. A jól megalapozott üzlet a rossz konjunktúra folytán egyre sorvadni kezdett. Endrényi előbb kényeztetéssel, majd csődöt kért maga ellen.

A csütörtöki főtárgyaláson Endrényi tagadta bűnösségét. Vallomása során előadta, hogy nem akarta hitezőit megkárosítani. Amikor az üzletet átvette, az tele volt áruval. De a tankönyvek átlag egy év leforgása után elérték teljességüket és silány makulatura papírrá változtak. Ő az üzletet hatalmas összeggel vette át. Hogy fellendítse üzletének forgalmát, földjét és házát eladta és az így kapott pénzt teljes egészében belefektette üzletébe.

Részletesen nyilatkozott ezután a vádról, majd a bíróság megkezdte a tanúk kihallgatását. A bíróság a főtárgyalásra 102 sértettel és tanút idézett meg. A sértettek közül azonban a legtöbbet nem idézték meg és legtöbbet bejelentették, hogy nem óhajtanak tanuvallomást tenni.

A bíróság először dr. Mezei Pál ügyvédet hallgatta ki, aki vagyonfelügyelője volt a cégnek. Előadta, hogy Endrényi anyagi romlá-

sát részben a szakképzettség hiánya, részben pedig az okozta, hogy az üzletben lévő áruk az idők folyamán elérték teljességüket. Szabálytalanul vezették azonban az üzleti könyveket és nem volt mintaszerű a pénztárkezelés sem.

A többi tanúk kihallgatása alapján megállapítható volt, hogy az üzleti és pénztárkönyvek vezetése ellen nagyobb kifogás nem merült fel és csak az átkönyvelés maradt el addig, amíg Endrényi beteg volt és így nem ellenőrizhette könyvelőjének munkáját. Elmondották a tanúk, hogy a vádlott a kényszerigeztség lebonyolítása után új könyvkereskedést nyitott, de sokkal kisebb költséggel. Ekkor történt, hogy egy régi alkalmazottja végkielégítést követelt tőle és bírói uton érvényesítette követelését. Endrényi ez ügyben porvesztett lett, úgy hogy meg kellett fizetnie a bírósággal megítélt végkielégítés összegét. E súlyos anyagi kárt Endrényi nem tudta kiheverni és csődöt kért maga ellen.

A délutáni folytatólagos tárgyaláson Gömör tanácselnök bejelentette, hogy a tárgyalás megnyitása előtt dr. Cserő Ede és dr. Biedl Jenő ügyvédek önkéntes tanuvallomásra jelentkeztek nála és bejelentették, hogy olyan bizonyítékokról tudnak, amelyek a vádlott előnyére szolgálhatnak és tanuvallomásuk után a bíróság esetleg kedvezőbb képet nyerhet a vádlottól.

Dr. Kalmár Szilveszter ügyész ellenezte az önként jelentkezett tanúk kihallgatását, mert — szerinte — a két tanu csak a vádlott erkölcsi intaktsága mellett akar tanuvallomást tenni, amely körülmény a csalárd bukás büntetésének elbírálására teljesen közömbös. Különböző is csodálkozik azon, hogy a vádlott a bűnpör megindítása után két évvel jön elő ilyen bizonyítékokkal.

Dr. Burger Béla ügyvéd, a vádlott védője válaszában kifejtette, hogy a két önként jelentkezett tanút a bíróság köteles kihallgatni, mert büntelendő cselekményt követ el az az egyén, aki a vádlottra vonatkozó mentőköriülmények birtokában nem teljesíti kötelezettségét. A bíróság hosszas tanácskozá-

után elrendelte a két tanu kihallgatását.

Dr. Cserő Ede vallomásában elmondotta, hogy még régebben, az idősebb Endrényi Imrénél volt az ügyvédje, akinek könyvkereskedése legelső volt a városban. A folyton növekvő konkurrencia azonban lecsökkentette az üzlet forgalmát. Tudomása van arról, hogy

a vádlott, amikor laptulajdonos volt, óriási összegeket fektetett be lapjaiba, hogy a kormány szegedi győzelmét elősegítse. A kormány ekkor tele volt ígérettel. A lapkiadó-tulajdonos és a kétszeres főszerkesztő rekompenzáció fejében azonban csak ígéreteket kapott.

Dr. Biedl Jenő elmondotta, hogy egy alkalommal a miniszterelnökségi sajtóosztályban jelen volt annál a beszélgetésnél, amely Endrényi Imre és Ággyán Béla sajtófőnök között folyt le. Ekkor hallotta, hogy

Endrényi bizonyos anyagi ígéreteket kapott arra az esetre, ha lapjaival a kormány mellé áll.

A vádlott, noha a vagyont fektette be lapjaiba, hogy azokkal sikeresen agitálhasson a kormány mellett,

még sem kapott semmi ellenértéket.

A vádlott emiatt súlyos szemrehányásokkal illette a kormány vezető körét, de azok a szemrehányások ellenére sem honorálták adozatait.

Dr. Burger Béla: Határozottan állíthatja azt a tanu ur, hogy az illetékesek jutalmazni akarták a vádlottat.

Tanu: Igen. Nekem ez volt a benyomásom. Elmondotta még a tanu, hogy a vádlott a kormány mellett nyilván politikai ambícióból is tevékenykedett. Tud arról, hogy a vádlott az időben, noha még nem érte akkor el a választhatóságot korhárt, ígéretet kapott arra, hogy a kormány képviselőséggel is jutalmazza agitációs munkáját.

A bíróság ezután az idő előrehaladottsága folytán a tárgyalást elnapolta és folytatását pénteken reggel kilenc órára tűzte ki, amikor is Pál Dezső könyvszakértő teszi meg szakértői vallomását.

„A Templom-tér a világ egyik legszebb tere lesz“

Előadás a rendezési tervekről a kulturpalotában

(A Délmagyarország munkatársától.) Csütörtökön délután a Magyar Mérnök és Építészegylet szegedi osztálya felolvasó ülést tartott a kulturpalota nagy kiállítási termében a Templom-tér rendezéséről. Az érdeklődők teljesen megtöltötték a hatalmas termet, sőt sokan kiszorultak. Ott voltak dr. Glattfelder Gyula megyéspüspök, dr. Somogyi Szilveszter polgármester, dr. Tonei Sándor kamarai főtitkár, a törvényhatóság tagjai közül igen sokan, a szegedi mérnöki kar teljes számban.

Az ülést az építészegylet nevében Feles mérnök nyitotta meg. Először Berzenczey Domokos műszaki főtanácsos tartotta meg az előadását és részletesen ismertette azokat a pályaműveket, amelyek a Templom-tér rendezésére beérkeztek. Előadása végén nagy tetszés mellett mutatott rá arra, hogy ha majd készen lesz a művészi kiképzésű Templom-tér, kapcsolatot kell teremteni a Széchenyi-térrel, még pedig az Iskola- és az Oroszlán-uccák rendezésével. Berzenczey Domokos előadását a közönség melegen megtapsolta.

Dr. Buday Árpád egyetemi tanár vetített képek kíséretével bemutatta azután az árkádok építkezéseket a legrégebb kortól a legújabb korig.

Végül Rerrich Béla műépítész, az első díjat nyert rendezési terv készítője egyórás előadás keretében ismertette a különböző városrendezési formákat és térképezéseket. Megemlítette, hogy a szegedi Széchenyi-tér nagyságra néz-